

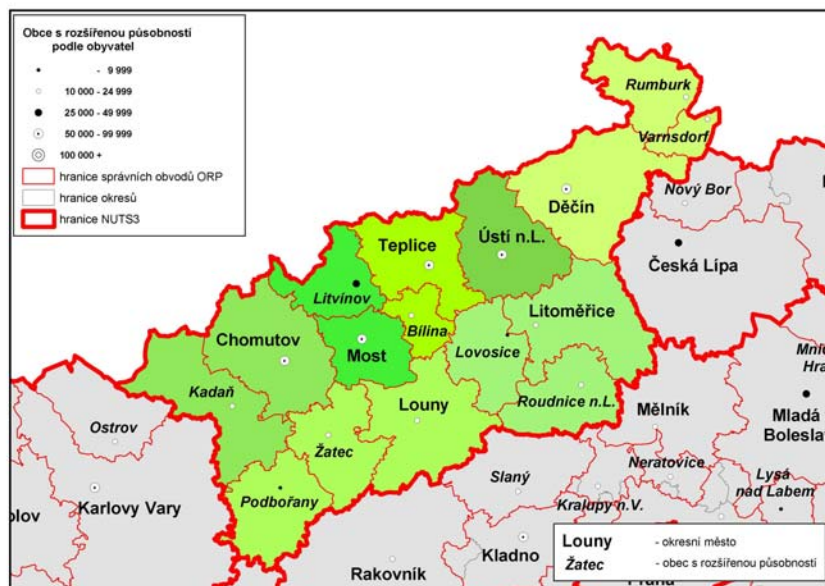
ÚSTECKÝ KRAJ

Ústecký kraj se rozkládá na severozápadě České kotliny. Na jihu sousedí se Středočeským krajem, na východě s krajem Libereckým a na západě hraničí s Karlovarským krajem a z malé části i s krajem Plzeňským. Severní hranice kraje je i státní hranicí Česko-německou, ze strany Spolkové republiky Německo k hranici kraje po celé délce přiléhá spolková země Sasko (NUTS 1 a NUTS 2).

Celková výměra území Ústeckého kraje je 5 335 km², je to téměř 7 % rozlohy ČR, lesní pozemky (1 590 km²) jsou na 30 % území kraje, ve srovnání s průměrem ČR je zalesnění o 3,5 bodu nižší. Zemědělská půda zaujímá přes 52 % rozlohy kraje, z toho je 67 % orné půdy, jejíž podíl na zemědělské půdě je ve srovnání s ČR o téměř 5 bodů nižší. Celý kraj leží v povodí Labe (Podkrušnohoří v povodí Bíliny, západ a jih v povodí Ohře, východ v povodí středního Labe).

Historicky patří Ústecký kraj k jedné z nejindustrializovanějších oblastí ve střední Evropě. Negativními dopady této více než 200leté industrializace, zvláště se projevu- jící ve 2. polovině 20. století, byla

vysoká zátěž krajiny a životního prostředí (koncentrace těžké chemie a dolování uhlí). Tyto zátěže se v posledních 10 letech podstatně zmenšily.

Kraj má ale také své pozitivní charakteristiky, např. atraktivní přírodní útvary (České středohoří, Národní park České Švýcarsko), dobrou úroveň technické infrastruktury, výhodnou polohu na jedné z hlavních evropských dopravních os (silniční, železniční i říční), dostupnost Prahy i sousedních krajských center atd. Kraj není homogenní, je možné zde nalézt několik vzájemně se lišících oblastí. Je to pánevní oblast v Podkrušnohoří s vysokou koncentrací průmyslu, urbanizací a hustotou osídlení nad 300 obyvatel/km², zemědělská oblast u jižní hranice kraje méně industrializovaná a urbanizovaná s hustotou osídlení pod 80 obyvatel/km², Krušné hory, česko-saské pohraničí s omeze-

nými hospodářskými aktivitami a velmi řídkým osídlením (50 obyvatel/km²) a Děčínsko na jihu více vázané na sídlo kraje a na severu tvořené odlehlým, hospodářsky slabším Šluknovským výběžkem.

Ústecký kraj je vymezený územím okresů Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem. Skládá se z 354 obcí s průměrnou rozlohou 15,1 km² a průměrným počtem obyvatelstva na 1 obec 2 316 osob. Ne víc než 500 obyvatel nacházíme ve 191 obci, kde žije 6,0 % obyvatel, obce od 501 do 2 000 obyvatel obývá 13,0 % obyvatelstva kraje a v obcích od 2 do 10 tis. bydlí 16,2 % obyvatel. Krajské město obývá 94 tisíc obyvatel, což je 11,5 % obyvatel kraje. Území Ústeckého kraje je rozděleno do 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Jejich velikost se pohybuje od 90- do 490 km² resp. od 16- do 118 tisíc obyvatel

Výběr aktuálních údajů

Počet obyvatel (31.12.2004)		822 133	Průměrná hrubá měsíční mzda (2004) ⁴		16 321
z toho	cizinci s přechodným pobytem ¹	8 931	Míra nezaměstnanosti dle VŠPS (2004)		14,5
	cizinci s trvalým pobytem	10 772	Podíl (%) zaměstnaných v sektoru (2004)	primárním	2,2
Počet obcí / z toho měst (31.12.2004)		354 / 46		sekundárním	38,4
Podíl obyvatel bydlících v největším městě (%)		11,4		terciárním	59,3
Podíl narozených mimo manželství (v %, 2004)		47,4	Dokončené byty celkem (2004)		888
Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ² (2004)	muži	5,7	z toho v rodinných domech (%)		64,4
	ženy	4,6	Hosté v ubytovacích zařízeních celkem (2004)		355 225
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (2004)		418 626	z toho cizinci (%)		41,8
z toho prac. na vlastní účet a zaměstnavatelé (%)		13,3	HDP v paritě kupní síly na 1 obyvatele (2003)		12 926
Míra ekonomické aktivity (2004) ³	muži	70,0	Hrubá tvorba fixního kapitálu na 1 obyv. v Kč (2003)		53 662
	ženy	52,0	Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyv. v Kč (2003)		108 733

¹ s vízy nad 90 dní

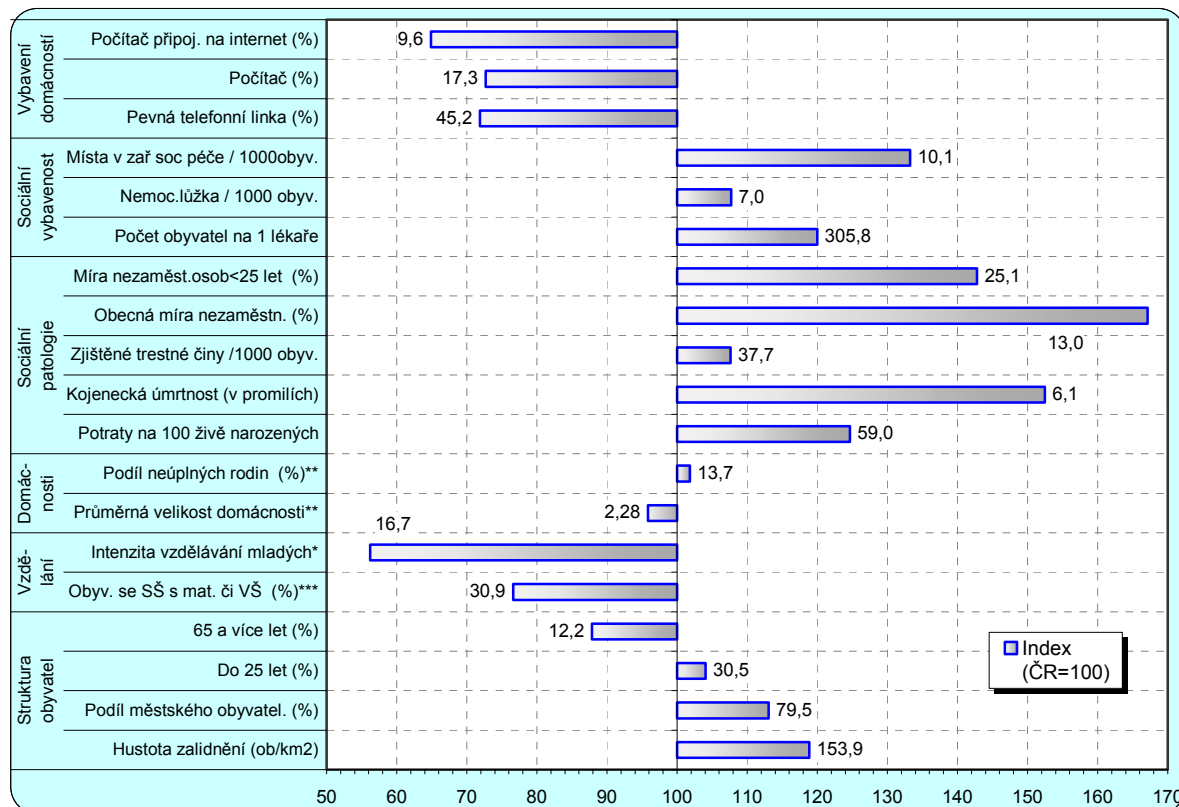
² z obyvatelstva ve věku 15 a více let

³ ekonomicky aktivní ze 100 obyvatel ve věku 15 a více let

⁴ v Kč na jednoho zaměstnance civilního sektoru NH, podniková metoda

Postavení kraje v demografické a sociální oblasti

Pozn. Čísla u sloupců uvádí skutečnou hodnotu ukazatele v kraji, osa x pak jeho relaci k ČR (ČR=100)

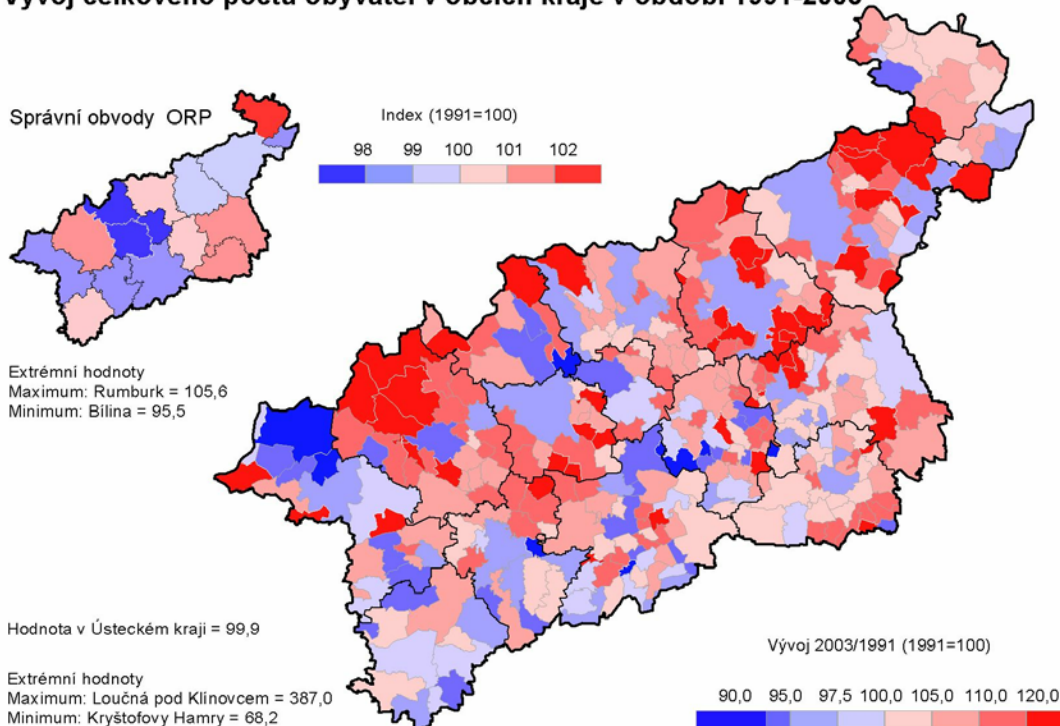
* Podíl (%) osob ve vzdělávání ve věku 20-24 let na celkové populaci ve věku 20-24 (podle místa bydliště)

** Za cenové domácnosti celkem, podle SLDB 2001

ostatní ukazatele v grafu se vztahují k roku 2003 (potravy a kojenecká úmrtnost k období 2001-2003)

*** Z obyvatelstva ve věku 15 a více let

Vývoj celkového počtu obyvatel v obcích kraje v období 1991-2003

Věková struktura obyvatelstva, 31.12.2003

Věk	Celkem	Celkem	Muži	Ženy
	v tis.	%	%	%
0 - 14	132,5	16,1	16,9	15,4
15 - 24	115,5	14,2	14,7	13,5
25 - 39	193,8	23,6	24,6	22,7
40 - 54	174,2	21,2	21,7	20,7
55 - 64	104,6	12,7	12,6	12,9
65 +	100,3	12,2	9,5	14,8
Celkem	820,9	100,0	100,0	100,0

Stav a pohyb obyvatelstva, 1993 - 2003

Stav obyvatelstva, 31.12.1993	825 257
Živě narození (průměr za roky 1994-1998)	8 173
Zemřelí (průměr za roky 1994-1998)	9 158
Přírůstek stěhováním (průměr za roky 1994-1998)	1 304
Stav obyvatelstva, 31.12.1998	826 852
Živě narození (průměr za roky 1999-2003)	8 037
Zemřelí (průměr za roky 1999-2003)	9 014
Přírůstek stěhováním (průměr za roky 1999-2003)	1 107
Stav obyvatelstva, 31.12.2003	820 868

Ústecký kraj se vyznačuje velkou tradicí průmyslové výroby, ale nalezneme zde i lázeňská střediska. Polabí a Poohří jsou proslulými zemědělskými oblastmi specializujícími se na ovocnářství, zelinářství a chmelařství.

V kraji je velmi vysoká nezaměstnanost, pracovní síly mají v porovnání s Českou republikou nízkou úroveň vzdělání a kvalifikační strukturu odpovídající dřívějšímu zaměření kraje na těžký průmysl a dolování uhlí. Roste podíl skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí. Chybí dokončení napojení na dálniční síť v Němecu, některé obce jsou proto dosud příliš zatíženy tranzitní dopravou.

Nejmladší věková struktura

Do roku 1994 počet obyvatel v Ústeckém kraji přibýval přirozenou měnou, ale stěhováním ubý-

val. Od roku 1994 začaly počty zemřelých v jednotlivých letech převyšovat počty narozených a počty přistěhovalých do kraje byly vyšší než počty vystěhovalých. Kraj má v mezikrajském porovnání nejmladší věkovou strukturu. Průměrný věk zde byl 38,5 let (v ČR 39,5 let). V kraji je nejnížší index stárí, což je počet osob ve věku 65 a více let připadající na 100 dětí ve věku 0 – 14 let, který dosahuje hodnoty 76 (v ČR 92). U obou pohlaví se postupně se prodlužuje naděje dožití. I tak je naděje dožití při narození v kraji nejnížší z celé ČR. U mužů to bylo v roce 2003 69,7 let (v ČR 72,0), u žen 76,9 let (v ČR 78,5).

Kraj má trvale vyšší míru porodnosti než činí celorepublikový průměr. Od roku 2002 počty živě narozených opět rostou. V roce 2003 činila hrubá míra porodnosti 10,2 živě narozených dětí na tisíc

obyvatel. Počty zemřelých již delší dobu přesahují počty narozených, takže přirozený přírůstek má záporné hodnoty. Hrubá míra úmrtnosti (tj. počet zemřelých na 1000 obyvatel) dosáhla v roce 2003 hodnoty 11,3 a je vyšší než za celou ČR (10,9). Migrační saldo v posledním desetiletí zpravidla nabývalo kladných hodnot. V roce 2003 zaznamenal kraj migrační zisk ve výši 2,5 obyvatele na každých 1000 obyvatel středního stavu. V počtu potratů na 1000 obyvatel zaujímá region po kraji Karlovarském druhé místo (5,8 potratů na 1000 obyvatel v roce 2003). Počet potratů se však rychle snižuje. Úroveň sňatečnosti je v Ústeckém kraji vyšší než v celé ČR, ale rozdíl ve sňatečnosti se v průběhu let mezi krajem a ČR zmenšuje. Počtem rozvodů na 1000 obyvatel (3,8) se kraj řadí na druhé místo za kraj Karlovarský a proti průměru za ČR je v kraji o 0,6 rozvodu na 1000 obyvatel středního stavu více.

Průmyslový kraj s mnoha problémy

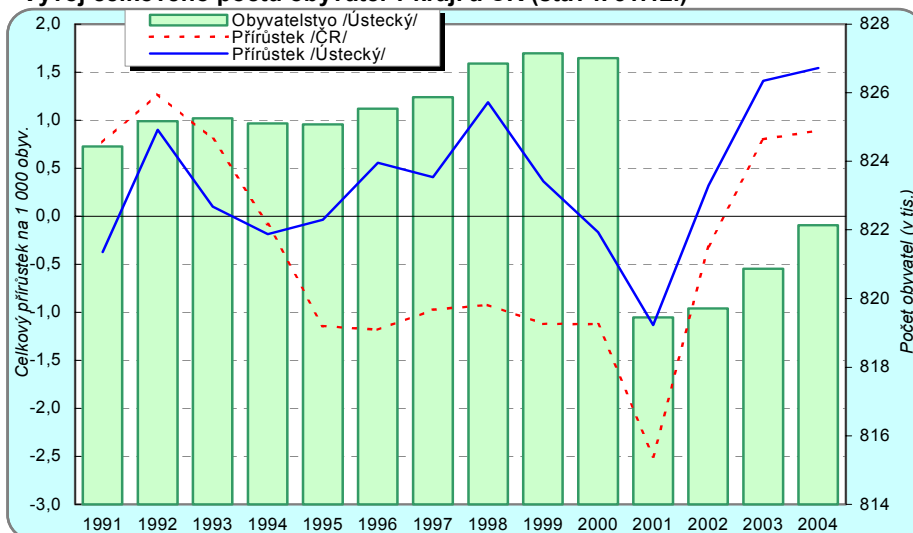
Ústecký kraj se již před mnoha desetiletími zařadil mezi hustě osídlené průmyslově orientované regiony. Na historicky vzniklou odvětvovou strukturu zaměření regionálního hospodářství těžce dopadají důsledky společensko-ekonomických změn zahájených v posledním desetiletí XX. století, a to nejen na ekonomiku a sociální oblast života v regionu, ale i na životní prostředí. Na rozvoj regionu měly vliv zejména zásoby hnědého uhlí a na to navazující rozvoj industrializace a urbanizace pánevní oblasti. Významný byl i rozvoj oblasti podél říčních toků.

Největší zaměstnavatelé (podle sídla podniku), 2003

Název	Sídlo	Odvětví	Počet prac.
Mostecká uhelná společnost, a.s.	Most	Dobývání uhlí	> 4 000
Severočeské doly, a.s.	Chomutov	Dobývání uhlí	> 3 000
Chemopetrol, a.s.	Litvínov	Výroba chemických výrobků	> 2 500
Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem	Ústí nad Labem	Zdravotnictví	> 2 000
Finanční ředitelství v Ústí nad Labem	Ústí nad Labem	Veřejná správa	> 1 500
Grammer CZ, s.r.o.	Most	Výroba dílů a příslušenství pro mot. vozidla	> 1 500
Nemocnice Most	Most	Zdravotnictví	> 1 500
Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.	Teplice	Výroba a rozvod vody	> 1 500
Glaverbel Czech, a.s.	Teplice	Výroba skla	> 1 000
Severočeská energetika, a.s.	Děčín	Výroba a rozvod elektřiny	> 1 000

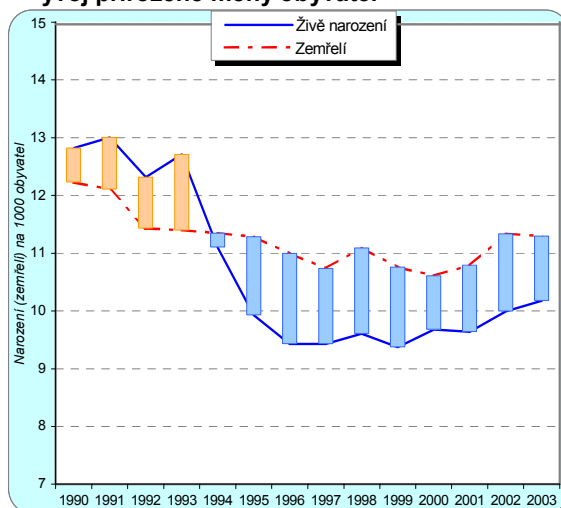

Vývoj celkového počtu obyvatel v kraji a ČR (stav k 31.12.)

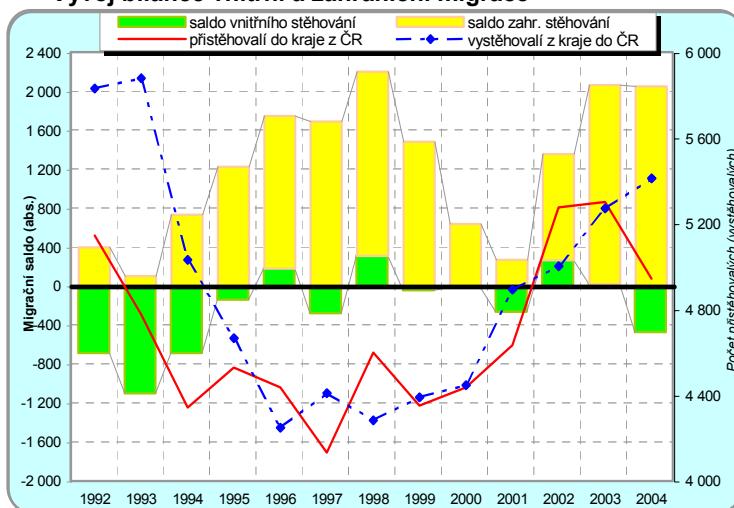

Od roku 2001 údaje aktualizované podle SLDB, do počtu obyvatel jsou zahrnuti i cizinci s pobytem > 90 dnů
Abs. úbytek obyvatel v roce 2001 je způsoben také nedopočtem při populačním cenzu (1.3.2001), rel. přírůstek v roce 2001 je počítán z vybilancovaných stavů podle SLDB (propad ze SLDB se v něm neprojevuje)

Vývoj přirozené měny obyvatel

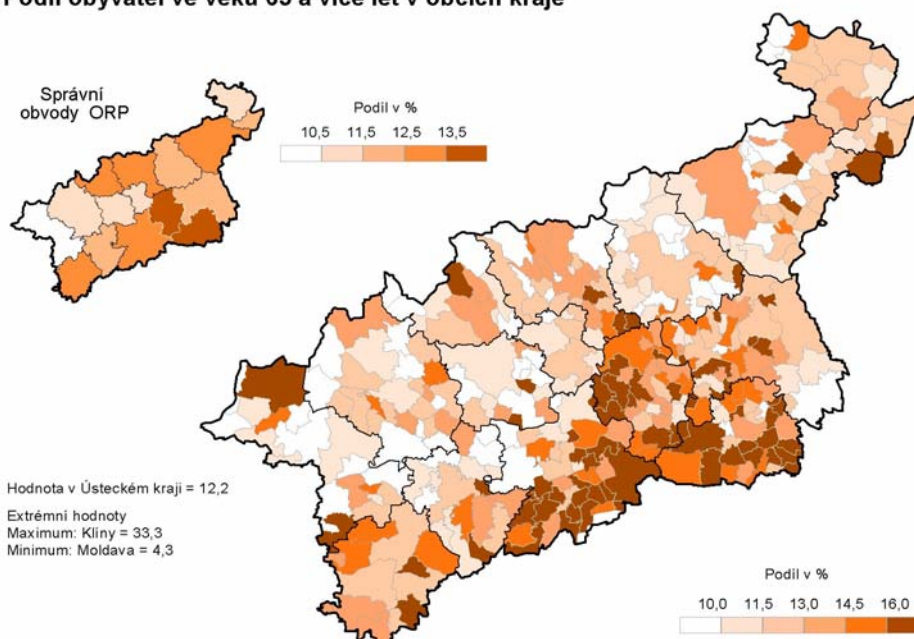

Vývoj bilance vnitřní a zahraniční migrace

Pozn. od roku 2001 jsou do migrace započteni i cizinci s dlouhodobým pobytem (>90 dnů)

Podíl obyvatel ve věku 65 a více let v obcích kraje

Zemědělství, 1993 - 2003

Ukazatel	1993	2003
Plocha zemědělské půdy (ha)	279 350	278 014
Plocha orné půdy (ha)	202 301	186 800
Počet zam. v zemědělství, myslivosti a souvis. činn. (v tis., VŠPS)	19,2	10,4
Výnos obilovin (t/ha)	3,47	4,20
Stav skotu celkem (k 1. 3.)	110 186	45 462

Zdravotnictví, 2003

Ukazatel	Kraj	ČR
Počet lékařů na 1000 obyvatel	3,3	3,9
Počet lůžek v nemocnicích na 1000 obyvatel	7,0	6,5
Kojenecká úmrtnost (průměr za roky 1999-2003, ‰)	6,1	4,2

Nezanedbatelnou roli hrály i historicko-společenské faktory těsně z předválečného a poválečného období - nejprve vysídlení českých obyvatel z pohraničí, potom odsun Němců ze Sudet a nakonec doosídlování tohoto území.

Podle souhrnného hodnocení pěti stěžejních makroekonomických ukazatelů je Ústecký kraj na posledním místě v pořadí krajů, ovlivnila to zejména vysoká míra nezaměstnanosti a nízká produktivita práce. Na vytvořeném HDP v České republice se region podílel více než 6 %. Za rozhodující pro tvorbu HDP je možné pokládat zpracovatelský průmysl s 28 % celkové nově vytvořené hodnoty v kraji, dopravu a telekomunikace s 13 % a obchod s 9 %. Ve srovnání s republikovými podíly u jednotlivých odvětví je víc než trojnásobný podíl odvětví dobývání nerostných surovin (cca 5 %). Regionální podíl energetického průmyslu (cca 6 %) je víc než dvojnásobný než je průměr za ČR. Nižší než republikový průměr je regionální podíl hlavně u služeb pro podniky a v zemědělství.

Regionální HDP na 1 obyvatele je třetí nejnižší, nedosahuje ani 80 % republikového průměru a přesahuje nepatrně 50 % průměru EU.

Podíl kraje na tvorbě hrubého fixního kapitálu v ČR dosahuje necelých 7 %. Při přepočtu na 1 obyvatele se kraj řadí na 8. místo, je to kolem 83 % národního průměru. Rozhodující jsou investice do zpracovatelského průmyslu (35 %) z krajského objemu, do nemovi-

stostí a služeb podnikům (přes 18 %) a do dopravy (necelých 18 %). Důležité jsou také investice do dobývání nerostných surovin (téměř 5 %, tj. trojnásobek republikového podílu).

Ve všech správních obvodech vzdělanostní úroveň nižší než v celé ČR

Síť školských zařízení tvoří více než 400 mateřských škol, více než 250 základních škol, 24 gymnázií a přes 70 středních odborných škol. Vysokoškolského vzdělání lze v kraji dosáhnout na 4 vysokých školách. V Ústí nad Labem sídlí Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, v Děčíně fakulta Českého vysokého učení technického a v Mostě Vysoká škola finančně správní a fakulta Vysoké školy báňské. Kraj má 2. nejvyšší podíl nově přijatých studentů na střední školy bez maturity na odpovídající věkové populaci. Naopak velikost podílu nově přijatých studentů na gymnázia je velmi nízká (u víceletých gymnázií je kraj dokonce poslední, podíl je zde téměř třikrát menší než v Praze).

Žáci a studenti, šk. rok 2003/2004

Typ školy	v tis.
Mateřské školy	22,3
Základní školy	79,1
Gymnázia	9,0
Střední odborné školy	16,1
Střední odborná učiliště	16,7
Vyšší odborné školy	1,4
Vysoké školy	5,5

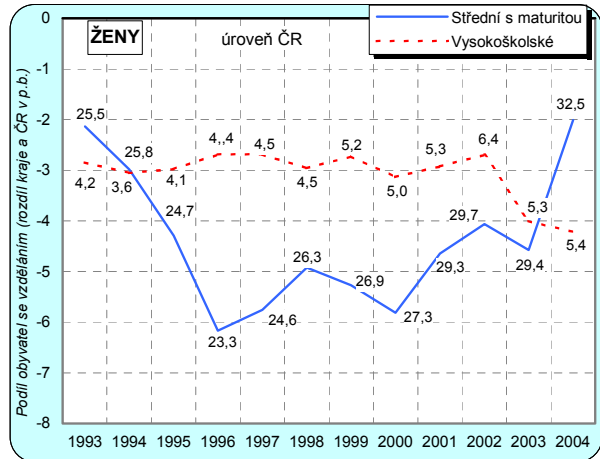
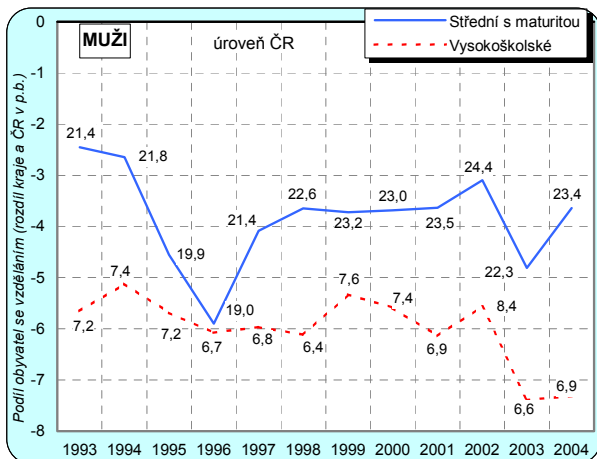
Vzdělanostní úroveň Ústeckého kraje můžeme označit ve srovnání s úrovní celé ČR jako spíše podprůměrnou. Jen základní vzdělání (v tom i nedokončené) mělo při posledním cenzu 27,6 % dospělého obyvatelstva, zatímco celostátní průměr činil 23,5 %. Také druhý stupeň – střední vzdělání bez maturity – byl v kraji častější (39,6 %) než v celé ČR (38,0 %). Naopak u dvou vyšších stupňů vzdělání byla situace opačná. Úplné střední vzdělání s maturitou mělo v kraji 25,4 % dospělých osob (v ČR 28,4 %) a vysokoškolské vzdělání mělo jen 5,4 % obyvatel (v ČR 8,9 %). Index vzdělání (tj. počet obyvatel s úplným středním a úplným vysokoškolským vzděláním na 100 obyvatel starších 25 let) byl ve všech správních obvodech nižší než je celostátní hodnota (45,3). Nejvyšších hodnot dosahoval ve správních obvodech obcí Ústí nad Labem, Litoměřice a Žatec. Nejnižší index vzdělání měla populace obvodů Bílina, Podbořany, Rumburk, ve kterých osciloval kolem 30.

Dominantnost nestátních zdravotnických zařízení

Nejvýznamnějšími zdravotnickými zařízeními kraje jsou Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem a nemocnice v Mostě. Ty společně s dalšími 18 nemocnicemi tvoří základnu zdravotnictví Ústeckého kraje. Kromě nich je síť zdravotnických zařízení tvořena 10 odbornými léčebnými ústavy, téměř 200 lékárnami, přibližně 300 ordinacemi pro dospělé, 150 ordinacemi pro děti a dorost a 350 ordinacemi stomatologů. Počet lékařů ve zdravotnických zařízeních se postupně zvyšuje. Naprostá většina z nich (97,7 %) pracuje v nestátních zařízeních. Tlak na úspory finančních prostředků ve zdravotnictví se projevuje v poklesu počtu lůžek v nemocnicích. Průměrné procento pracovní neschopnosti je v mezikrajském porovnání čtvrté nejnižší, zato ale narostla průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti až na 31 kalendářních dní v roce 2003.

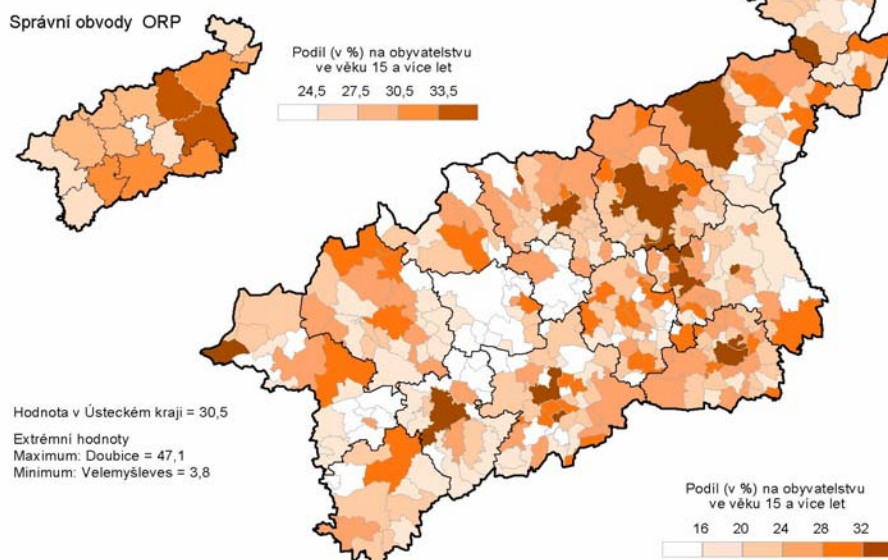

Vývoj zastoupení osob se středoškolským a vysokoškolským vzděláním ve vztahu k ČR, muži, ženy

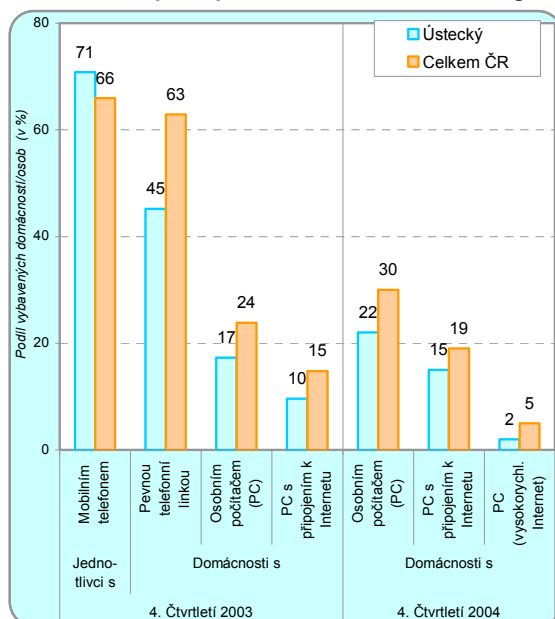

Pozn. Čísla v grafu odpovídají podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou na obyvatelstvu ve věku 15 a více let v kraji, resp. podílu osob s vysokoškolským vzděláním na obyvatelstvu ve věku 25 a více let v kraji

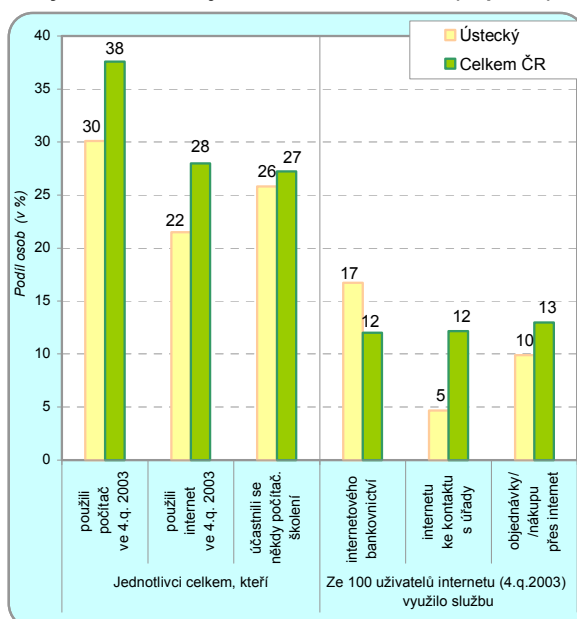
Podíl obyvatel s ukončeným středoškolským a vysokoškolským vzděláním v obcích kraje v roce 2001

Domácnosti s přístupem k informačním technologiím

Využití internetu jednotlivci ve věku 15+ (4.q.2003)

Míra ekon. aktivity podle věkových skupin (%), 1993-2003

Věková skupina	Celkem		Muži		Ženy	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Celkem	63,7	59,1	73,1	69,6	54,9	49,2
15 - 19	32,8	15,2	32,8	17,7	32,8	12,5
20 - 24	71,7	67,7	90,7	79,9	51,8	55,1
25 - 29	83,8	76,5	98,5	95,3	68,6	56,9
30 - 34	91,2	85,2	98,2	96,4	83,8	73,5
35 - 39	95,7	91,3	98,2	94,7	93,0	87,9
40 - 44	96,0	86,5	97,1	92,6	94,8	80,1
45 - 49	95,4	87,0	96,1	89,1	94,7	84,9
50 - 54	84,9	82,7	89,8	89,0	80,2	76,5
55 - 59	52,4	59,1	76,6	79,8	29,7	39,1
60 - 64	16,1	17,2	25,2	19,6	8,4	15,0
65 +	5,0	2,6	7,6	3,6	3,4	2,0

Míra ekonomické aktivity dle vzdělání (%), obyvatelstvo 15-ti leté a starší

Stupeň vzdělání	Celkem		Muži		Ženy	
	1993	2003	1993	2003	1993	2003
Základní a bez vzdělání	36,1	28,9	40,3	38,6	33,8	23,1
Střední bez maturity	74,4	69,9	82,0	78,1	63,6	57,9
Střední s maturitou	77,3	69,9	83,1	76,9	72,7	64,9
Vysokoškolské	84,5	77,3	89,3	79,1	76,8	75,3

Počet zařízení v oblasti sociální péče zaznamenává v posledních letech stagnaci. V některých zařízeních (dětské domovy) klesá počet míst, v jiných zařízeních (ústavy sociální péče pro dospělé i mládež) počet míst roste. V kraji mj. najdeme 34 domovů důchodců, 20 penzionů pro důchodce a 70 domů s pečovatelskou službou. V Ústeckém kraji poklesl počet vyplácených dávek státní sociální podpory, což je dopad zrušení některých přídavků a také dopad zpřísnění přiznávání dávek.

Chemická výroba stále vede

Podíl ekonomicky aktivních z celkového počtu obyvatel Ústeckého kraje je mírně nadprůměrný, jen méně než čtvrtina obyvatel v aktivním věku nemá žádné ekonomické aktivity. Intenzita ekonomické aktivity obyvatel mladších 25 let je značně nadprůměrná, opačně tomu je ale u starších obyvatel v kategoriích předdůchodového věku a seniorů. Dlouhodobé sledování ukazuje, že podíl ekonomicky aktivních se lišil a případně liší od průměru České republiky jen nevýznamně. Podíl žen z celkového počtu ekonomicky aktivních oproti průměru ČR

plynule rostl až do současnosti, kdy se s průměrem ČR vyrovnal. V Ústeckém kraji byla vždy převaha mužských pracovních sil a podíl ekonomicky aktivních žen byl nižší. V důsledku společenských změn a transformace ekonomiky pak podíl žen postupně roste.

Zaměstnanost v primárním sektoru za deset let klesla téměř o polovinu a je nyní čtvrtá nejnižší ze všech krajů ČR. Ve stejném období podíl zaměstnaných v průmyslu po počátečním poklesu o více než desetinu stagnoval v posledních letech okolo úrovně 30 %. Jediným odvětvím zpracovatelského průmyslu, kde lze pozorovat významnější odchylku zaměstnanosti, je výroba chemických výrobků s podílem zaměstnaných až desetkrát vyšším než je v tomto odvětví u ostatních krajů. Silnou pozici má i stavebnictví s druhou nejvyšší úrovní zaměstnanosti (za krajem Jihomoravským). V porovnání s ostatními má terciární sektor znatelně nadprůměrný počet zaměstnaných, zvláště silnou pozici mají zde tržní služby. Služby převážně veřejného charakteru mají pak zaměstnanost mírně podprůměrnou. V sektoru progresivních služeb podíl

zaměstnaných postupně narůstal, tempo ani úroveň se však nevyvíkají z průměru. Nalézt je možné jasně nadprůměrnou zaměstnanost ve zdravotních a sociálních službách.

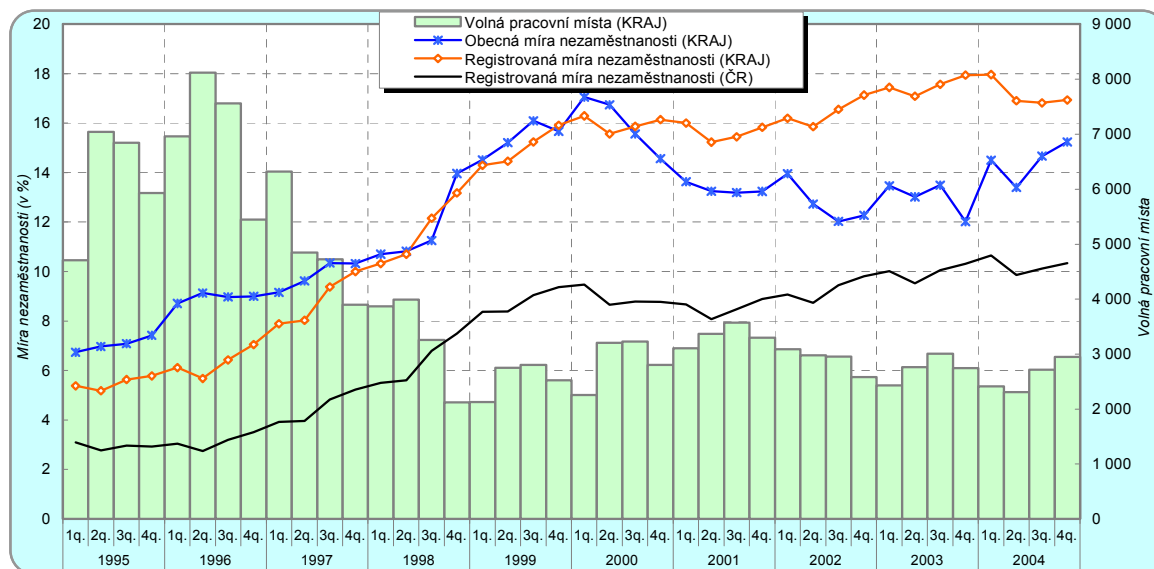
Podíl podnikatelů z ekonomicky aktivních obyvatel je druhý nejnižší a podobně je i druhý nejnižší podíl samostatně činných. Jen méně než třetina podnikatelů je mladší než 35 let, vzdělanostní úroveň podnikatelů je nižší – podíl podnikatelů s úplným středním školním vzděláním či vyšším je třetí nejnižší

Nejvyšší nezaměstnanost – nízká vzdělanost pracovních sil

Trh práce a nezaměstnanost v Ústeckém kraji je velkým problémem a vnáší neklid a hrozby pro sociální oblast života regionu. Koncem roku 2003 z 5 okresů s nejvyšší mírou registrované nezaměstnanosti v České republice byly 4 okresy z tohoto kraje – Most, Teplice, Louny a Chomutov a ve zbývajících okresech byla nezaměstnanost také nadprůměrná. Kraj tak s 18 % nezaměstnanosti je v čele pořadí krajů. Místa s extrémně vysokou nezaměstnaností se vyskytují nejčastěji v západní polovině kraje a několik jich je i na severovýchodě. Počty uchazečů o jedno volné pracovní místo v celém kraji jsou druhé nejvyšší v republice, přitom v nejpostíženějších okresech činí od čtyřiceti do téměř sta uchazečů. Příčin tohoto jevu je více – nejen následky restrukturalizace a transformace průmyslu, ale i často demotivující relace mezi výší sociálních dávek a minimální a průměrnou mzdou, dopady výrazného zlepšování ekologického stavu kraje, vysoký podíl obyvatel s pouze základním stupněm vzdělání – téměř každý čtvrtý, málo vysokoškoláků – 5x méně než v Praze, o šestinu se zmenšil počet zaměstnaných v sekundárním sektoru, o třetinu v zemědělství atd. Ústecký kraj v posledním desetiletí měl vždy vyšší míru nezaměstnanosti než byl průměr.

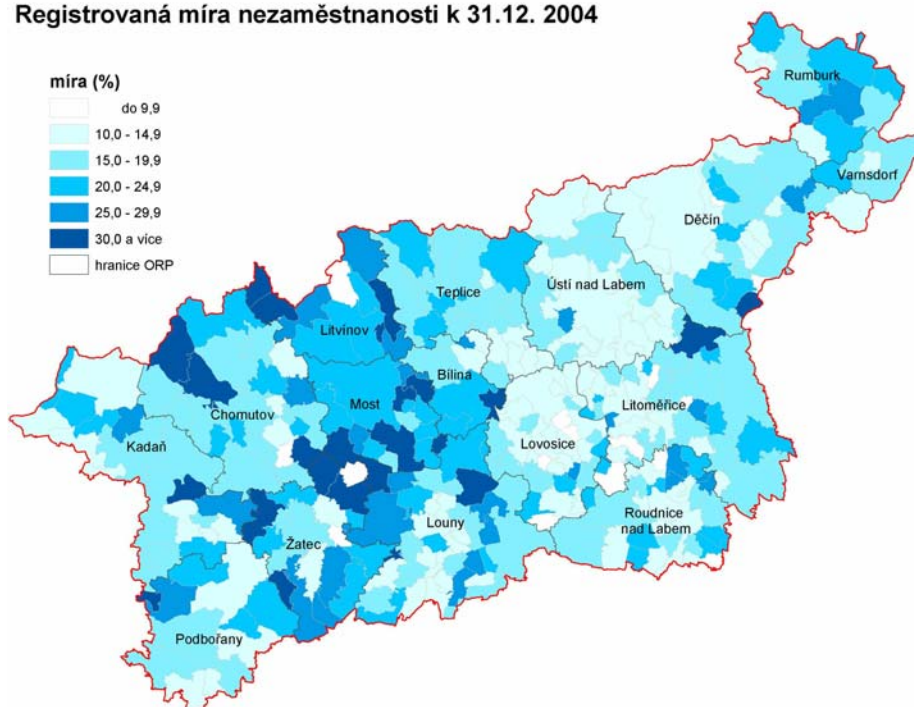

Vývoj obecné (VŠPS) a registrované (MSPV) míry nezaměstnanosti a volných pracovních míst

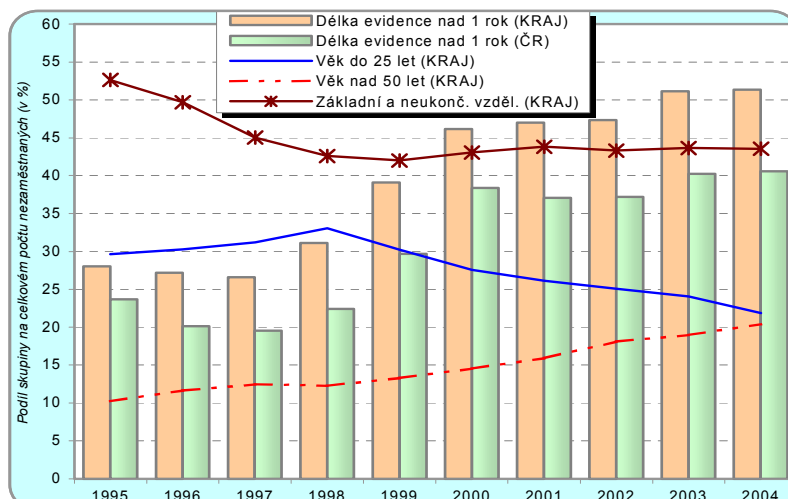
Pozn. Registrovaná míra nezaměstnanosti je uváděna ke konci příslušných čtvrtletí

Registrovaná míra nezaměstnanosti k 31.12. 2004

pozn.: použity údaje MPSV

Vývoj zastoupení vybraných skupin mezi nezaměstnanými

* k 31.12. příslušného roku

Struktura tvorby disponibilních příjmů domácností

		1995		2002	
		v mil. Kč	na 1 obyv. (ČR=100)	v mil. Kč	na 1 obyv. (ČR=100)
Účet rozdělení prvotních důchodů					
Zdroje	čistý provozní přebytek a čistý smíšený důchod	15 257	85,9	19 823	73,2
	náhrady zaměstnancům	50 971	100,4	71 063	83,5
	důchody z vlastnictví	4 278	73,2	5 137	77,1
	důchody z vlastnictví	1 668	84,3	1 630	84,0
Užití	čistý národní důchod	68 838	95,1	94 393	80,8
Účet druhotného rozdělení důchodů					
Zdroje	sociální dávky jiné než naturální sociál.transfery	12 361	97,0	24 692	98,2
	ostatní běžné transfery	4 049	96,1	6 152	93,7
	běžné daně z důchodů, jmění a jiné	5 262	92,2	7 548	81,9
Užití	sociální příspěvky	17 245	98,7	25 320	82,9
	ostatní běžné transfery	2 930	98,9	6 536	98,2
	čistý disponibilní důchod	59 810	94,6	85 833	84,0

Od roku 2000 poklesl o pětinu podíl nezaměstnaných mladých i jejich počet na jedno volné pracovní místo. Počet nezaměstnaných se změněnou pracovní schopností na jedno pracovní místo vzrostl až na 113, což je druhý nejvyšší počet mezi kraji. Podíl rekvalifikujících se z celkového počtu nezaměstnaných je čtvrtý nejvyšší. Každý čtvrtý nezaměstnaný pobírá příspěvek v nezaměstnanosti (v Praze každý druhý). V kraji je nejnižší podíl neumístěných uchazečů o zaměstnání starších než 50 let, variační rozsah pořadí krajů podle tohoto ukazatele je však velmi úzký.

Trvá nepříznivý vývoj mezd

Disponibilní důchod připadající na každého občana bydlícího v Ústeckém kraji jako u jediného z krajů nedosahuje ani 90 % průměru České republiky, a je tak vůbec nejnižší. Na poslední příčce žebříčku krajů se podle tohoto ukazatele ústecký region ocitl až po roce 2000 a tento stav je od té doby setrvalým. Průměrná měsíční mzda ve výši 15 669 Kč (cca 500 €) staví kraj na 6. místo, když před několika lety kraj byl na 4. místě. Tempo růstu průměrných mezd je v kraji jedno z nejnižších, roste propad za průměrnou mzdou zjišťovanou v celé republice díky jejímu rychlejšímu růstu.

Průměrné hodinové mzdy v jednotlivých třídách zaměstnání se výrazně ani v jediném případě neliší od celorepublikových průměrných hodnot, odchylky nepřesahují $\pm 5\%$ a o žádné ze tříd nelze říci, že by byla preferovaná nebo potlačovaná, a totéž je možné konstatovat v případě průměrných hodinových mezd v závislosti na stupni vzdělání. Průměrné hodinové mzdy podle věkových skupin pracovníků zcela odpovídají republikovým průměrům v jednotlivých věkových skupinách, existuje jen malý náznak většího růstu hodinových mezd se stářím pracovníků než je celostátní průměr. Poměr mezd nemanuálních a manuálních pracovníků je vyšší než je průměr – je 3. nejvyšší. Třetí nejvyšší je i poměr mezd žen a mužů. V Ústeckém kraji v porovnání s ostatními jsou nejhůře placeni pracovníci sektoru netržních služeb, třetí nejhorší jsou mzdy ve stavebnictví a pod průměrem je i sektor zemědělství.

V regionu je daleko největší podíl domácností (více než každá čtvrtina), které mají příjem menší než 1,5-násobek životního minima. Podíl těch, kteří prohlašují, že jejich domácnost snadno vychází s příjmem, je však téměř stejný jako v jiných krajích a stejně tak i těch, kteří si myslí, že finanční situace domácností se zhoršuje.

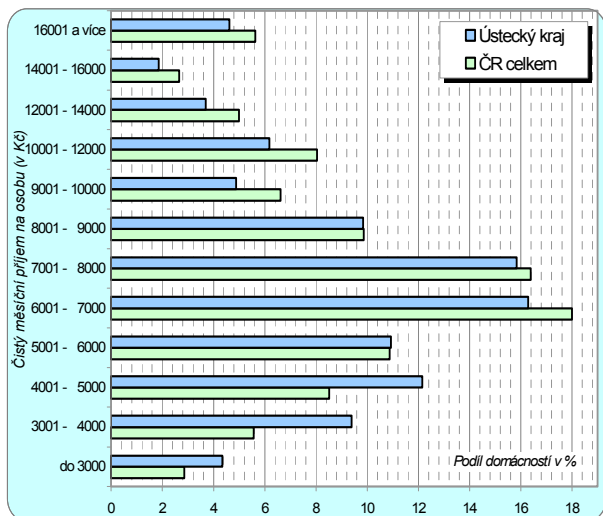
„Měsíční krajina“
i „zahrada Čech“

Ústecký kraj je značně heterogenní z hlediska přírodních zajímavostí, hospodářské struktury, hustoty osídlení i stavu životního prostředí. Třetinový podíl orné půdy je v rámci České republiky mírně podprůměrný, stejně tak tomu je u lesních pozemků. Podíl zemědělství a lesnictví na celkové hrubé přidané hodnotě vzniklé v kraji je jen 3 %. Přesto však existují oblasti rostlinné výroby úspěšně se rozvíjející a charakteristické pro tento kraj, jako je chmelařství, ovocnářství a dokonce i vinařství na rekultivovaných plochách dřívějších povrchových uhelných dolů.

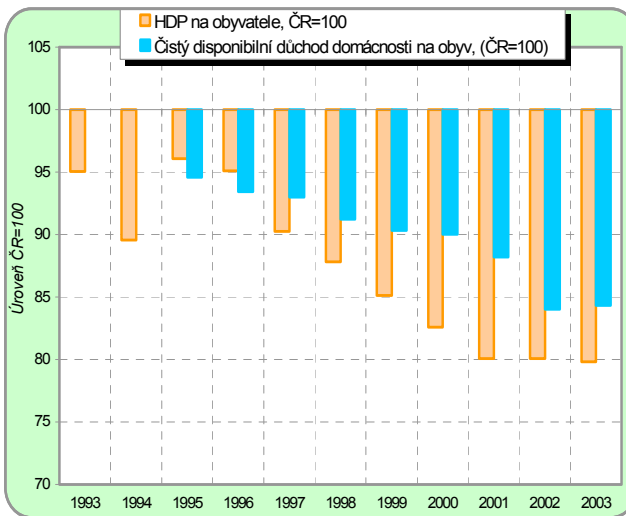
Rozhodujícím faktorem hospodářské struktury Ústeckého kraje je průmyslová výroba. Od středověku se zde rozvíjelo hornictví spojené s těžbou rud a později s těžbou uhlí. Přírodní podmínky zde umožnily velkoplošnou povrchovou těžbu uhlí vedoucí k rozvoji tepelné energetiky. Vedlo to následně nejen k hospodářskému pozdvižení kraje, ale i k devastaci krajiny a životního prostředí za přispění exhalací rostoucího chemického průmyslu. Téměř polovina exportovaných rostlinných a ropných olejů, polovina uhlovodíků a většina polymerů etylénu, polyéterů a umělých hnojiv vyvážených z České republiky má původ v tomto kraji. Restrukturalizace a transformace podniků a důraz na environmentální politiku v posledním období vedly k podstatným příznivým změnám v ekologii kraje. Vysoké investice do životního prostředí se pak odrazily i v nejvyšším podílu hrubé přidané hodnoty ve stavebnictví ze všech krajů. Významným průmyslovým odvětvím je sklářství, které exportuje značnou část své produkce. Tři čtvrtiny všeho vývozu zboží je orientováno do Evropské unie, z toho téměř polovina do Německa.

Rozdělení domácností podle výše čistého měsíčního peněžního příjmu na osobu v Kč v roce 2002 (podle Mikrocenzu)

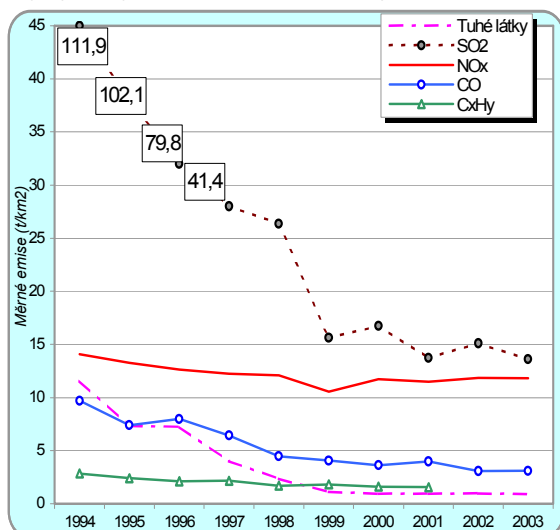

Vývoj HDP a disponibilního důchodu ve vztahu k ČR

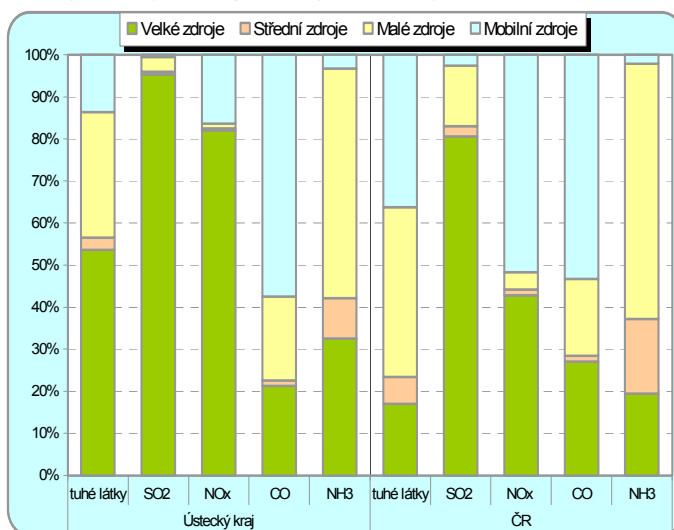

Pozn. údaje o disponibilních důchodech jsou k dispozici až od roku 1995

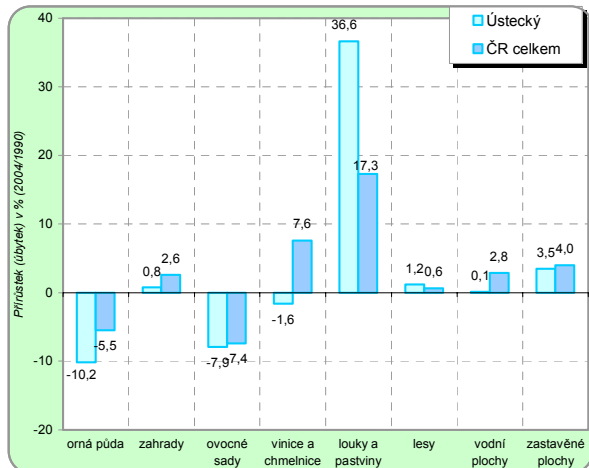
Vývoj měrných emisí hlavních znečišťujících látek

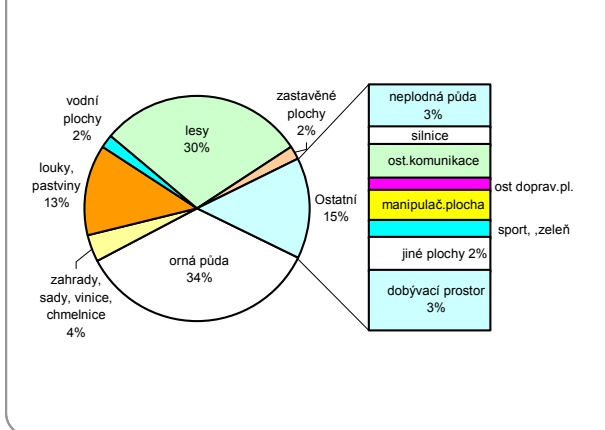
Podíl jednotlivých kategorií zdrojů na celkových emisích (2003)

Vývoj výměry vybraných druhů pozemků mezi roky 1990 a 2004

Struktura využití pozemků (31.12.2004)

Cestovní ruch, 1996 - 2003

Ukazatel	1996	2003
Hosté v ubytovacích zařízeních	421 362	385 204
v tom: z ČR	220 091	229 176
z ciziny	201 271	156 028
Počet přenocování	1 158 777	1 408 274
v tom: občané ČR	652 770	784 700
cizinci	506 007	623 574
Průměrná doba pobytu (dny)	3,8	4,7

Nejhustší síť železnic

Na dopravní infrastrukturu Ústeckého kraje působí řada faktorů. Je to geografická poloha kraje na severozápadě České kotliny, ohraňované Krušnými horami s hornatinovým charakterem poměrně strmého lokálního převýšení, je to i sousedství Saská se spojením na další německé země včetně metropole Berlína a vůbec poloha na severojižní evropské dopravní ose. V neposlední řadě to je nerostné bohatství, vysoká industrializace kraje, nadprůměrná hustota osídlení atd. Sousedské styky umožňuje víc než 10 hlavních silničních i železničních přechodů.

Ústecký kraj pokrývá nadprůměrně hustá silniční síť, mající celkovou délku téměř 4200 km, což je přes 7 % sítě silnic a dálnic České republiky. Odpovídá to hospodářským potřebám kraje a do jisté míry i intenzivním stykům se sousedními zeměmi. Přetíženy jsou zvláště komunikace v uhelné pánvi a jejím okolí. Na silnicích Ústeckého kraje se realizuje převážná část tranzitní kamionové přepravy v severojižním směru. Přes tento kraj prochází důležitá mezinárodní silnice E 55 spojující sever a jih Evropy. Vzhledem k jejímu vysokému vytížení se zahájila výstavba dálničního tahu, spojujícího naši dálniční síť severním směrem s hlavními silničními i dálničními tahy Německa. Proto je významná i silnice spojující Prahu se Saskou Kamenicí a tamější dálnicí. Z vnitrostátního hlediska je důležitá podkrušnohorská komunikace mezi severní částí Libereckého kraje a krajem Karlovarským. Motorizace je v kraji Ústeckém poměrně nižší – kraj se nachází v poslední třetině pořadí krajů ČR, a to jak z kriteria

všech motorových vozidel, tak i osobních a nákladních automobilů. Tempo růstu motorizace je jedno z nejnižších v ČR.

Železniční síť má 1 033 km a její hustota je nejvyšší z mimopražských krajů. Hlavním mezinárodním železničním tahem je trasa Berlín – Praha, důležitá je i trať z Karlových Varů přes největší střediska Ústeckého kraje do Prahy.

V Ústí nad Labem a v Děčíně jsou nejdůležitější přístavy Labské vodní cesty, spojující naši republiku se Severním mořem. Labe jako ekologická dopravní tepna má také nezanedbatelný význam pro vnitrostátní nákladní dopravu.

Rezervy v cestovním ruchu

Ústecký kraj má velké množství historických památek. K nejznámějším patří např. románská rotunda na památné hoře Říp, gotický kostel v Mostě, barokní zámek v Duchcově, klášter v Oseku, zámky v Ploskovicích a Libochovicích. Městskými památkovými rezervacemi byly vyhlášeny Litoměřice, Ústěk a Terežín. V Litoměřicích je významné výstaviště s řadou akcí jako např. Zahradá Čech. I v tomto kraji s dosti poškozeným životním prostředím nacházíme významné přírodní oblasti. Nejznámější je Národní park České Švýcarsko s proslulou Pravčickou bránou, půvabná labská cesta, skalní útvary Tiských stěn a mnoho dalších. Krušné a Lužické hory nabízejí velké množství míst pro lyžování.

V Ústeckém kraji se v posledních letech snižuje počet ubytovacích zařízení pro cestovní ruch. Tuzem-

ští hosté v nich jen velmi slabě převažují nad zahraničními hosty. Těch přijíždí nejvíce ze sousedního Německa, postupně vzrůstá počet hostů ze Slovenska a Nizozemska. Průměrná doba pobytu českých turistů je kratší než zahraničních návštěvníků. o cca půl dne. V počtu hostů se Ústecký kraj řadí až na 13. místo mezi kraji – má tedy ještě značné rezervy v rozvoji cestovního ruchu. Významnou složkou cestovního ruchu v kraji jsou jednodenní návštěvy ze sousedního Německa, které však statistika zatím nesleduje.

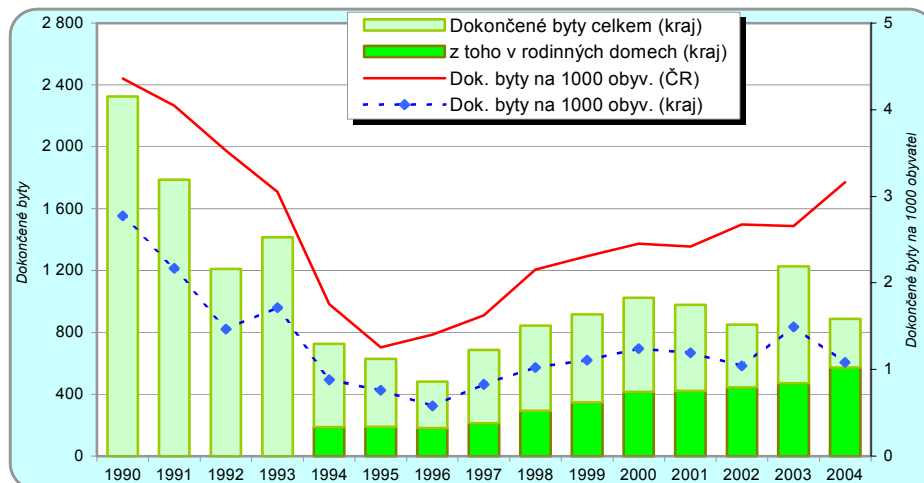
Nízká intenzita bytové výstavby

Při sčítání v roce 2001 bylo v Ústeckém kraji zjištěno více než 120 tisíc domů, z nichž jako neobydlených bylo označeno 15,5 %. Z každých 100 trvale obydlených domů bylo v kraji 78,4 rodinných domů včetně bývalých zemědělských usedlostí, což byl podíl nižší než celostátních 86,3 %. Bytový fond kraje představovalo podle sčítání 2001 více než 350 tisíc bytů, z kterých bylo neobydleno 10,2 % bytů. Počet trvale obydlených bytů se od sčítání v roce 1991 zvýšil o 4,0 %, a to bylo více než byl celostátní nárůst (3,3 %).

V úhrnu let 2000 – 2003 bylo v kraji dokončeno ve srovnání s úhrnem let 1996 – 1999 o 40 % bytů více. Přesto však intenzita bytové výstavby je v kraji nižší než v republice jako celku, o čemž svědčí to, že v kraji připadalo v letech 2000 – 2003 v průměru ročně na 1000 obyvatel středního stavu 1,2 dokončeného bytu, zatímco v celé ČR to bylo 2,5 dokončeného bytu. Největší část dokončených bytů se nacházela v rodinných domcích (43 %).

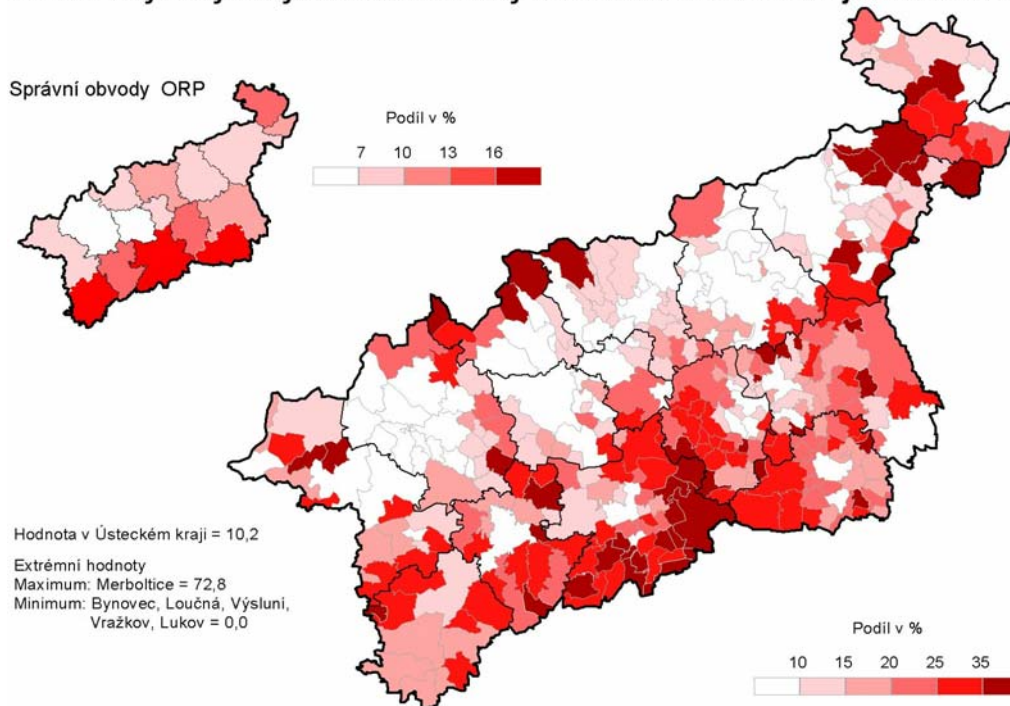

Vývoj dokončených bytů celkem a bytů v rodinných domech

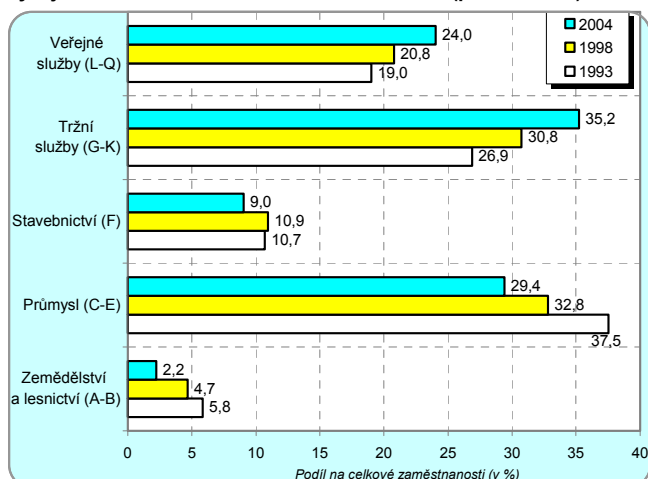

Pozn. údaje za byty v rodinných domech jsou dostupné v časové řadě až od roku 1995

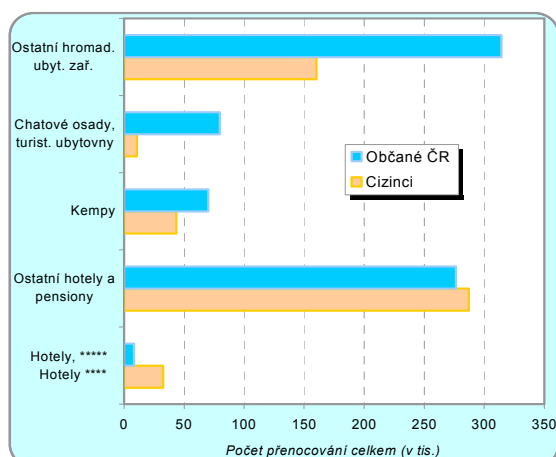
Podíl neobydlených bytů na celkovém bytovém fondu v obcích kraje v roce 2001

Vývoj zaměstnanosti v hlavních sektorech NH (podle OKEČ)

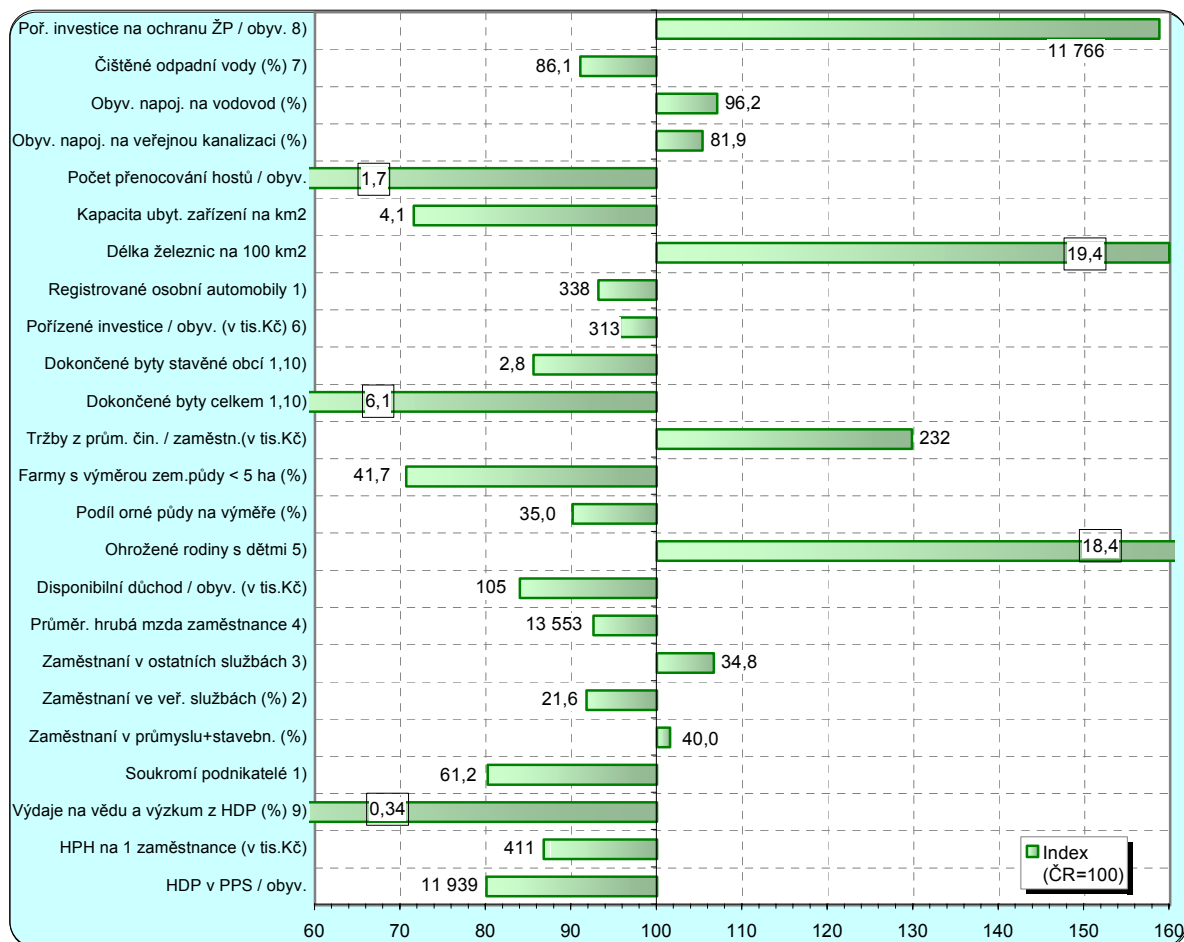

Přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních podle kategorií, v roce 2004

Postavení kraje v oblasti ekonomiky a životního prostředí

Pozn. Čísla u sloupců uvádí skutečnou hodnotu ukazatele v kraji, osa x pak jeho relaci k ČR (ČR=100)

1) Vztaheno na 1000 obyvatel

2) OKEČ L-O (veřejná správa a obrana, soc.zabezpečení, vzdělávání, zdravotní a soc.péče, ostatní veř. a soc.služby)

3) OKEČ G-K, resp.P-Q (obchod, ubytování a stravování, doprava, finanční zprostředk., nemovitosti, domácnosti zaměst. personál)

4) V Kč, za rok 2001, podle skutečného místa pracoviště

5) Podíl rodin s nezaopatřenými dětmi v registru sociálně potřebných na celkovém počtu rodin s dětmi v roce 2001

6) Podle kraje sídla investora, součet za období 1995-2001

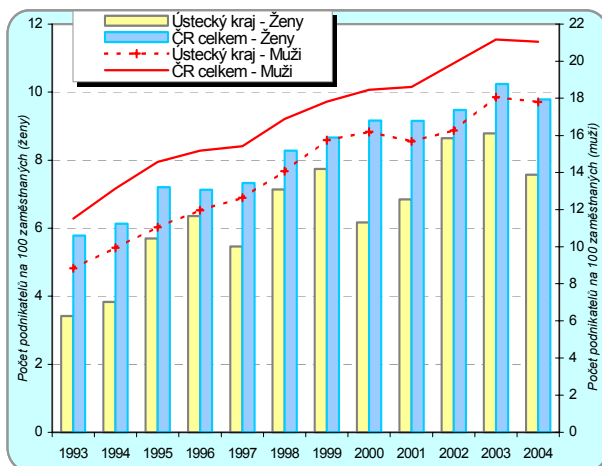
7) Z celkového množství vypouštěných odpadních vod

8) Podle místa realizace, v Kč, součet za období 2000-2003

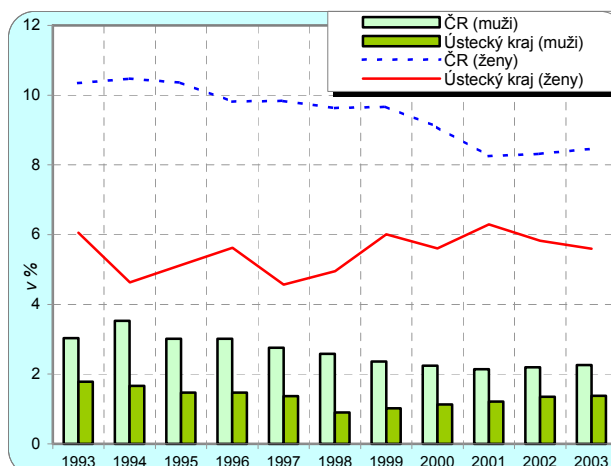
9) Průměr za období 2001-2003

10) Součet za období 1999-2003

Zaměstnavatelé a osoby pracující na vlastní účet, muži, ženy

Zaměstnaní na zkrácený úvazek, muži, ženy

Postavení kraje mezi evropskými regiony NUTS-3 (pořadí je vždy uvedeno sestupně)

Ukazatel			Postavení v rámci územního celku (počet jednotek NUTS-3)					
			Kraj (Ústecký)	ČR	regiony NUTS-3 sousedící s ČR	EU -10 nové země	EU-15 bývalé země	EU-25 celkem
			(1)	(14)	(27+14) ¹	(123) ²	(1 091+14) ²	(1 214) ²
1	Hustota zalidnění (2002)	hodnota	153,6	129,4	126,2	100,8	120,3	116,6
		pořadí	x	4 / 14	15 / 41	23 / 117	569 / 1105	587 / 1208
2	Celkový přírůstek obyvatel (1995-2002) ³	hodnota	-1,1	-1,8	-4,0	-1,4	2,7	2,0
		pořadí	x	5 / 14	16 / 40	53 / 117	746 / 1078	794 / 1181
3	Přirozený přírůstek (1995-2001) ³	hodnota	-1,4	-2,0	-0,9	-0,7	0,9	0,6
		pořadí	x	6 / 14	19 / 40	60 / 111	698 / 1078	752 / 1175
4	Migrační přírůstek (1995-2001) ^{3,4}	hodnota	0,3	0,1	-1,6	-0,7	1,9	1,4
		pořadí	x	5 / 14	15 / 40	42 / 111	708 / 1078	745 / 1175
5	HDP v PPS na obyvatele (2002)	hodnota	11 462	14 315	10 912	10 966	23 164	21 172
		pořadí	x	10 / 14	28 / 40	39 / 121	1069 / 1101	1098 / 1208
6	HDP v PPS na obyvatele (1995)	hodnota	10 244	10 660	7 882	7 118	16 869	15 233
		pořadí	x	3 / 14	17 / 40	9 / 115	956 / 1076	962 / 1177
7	Podíl ekonomicky aktivních osob celkem (v %, 2002)	hodnota	49,8	50,0	45,3	45,5	46,8	46,6
		pořadí	x	7 / 14	17 / 41	22 / 123	244 / 986	259 / 1095
8	Podíl ekonomicky aktivních žen (v %, 2001)	hodnota	43,1	43,4	39,8	40,5	39,2	39,4
		pořadí	x	7 / 14	12 / 28	34 / 114	157 / 585	184 / 685
9	Zaměstnanost v zemědělství, lesnictví a rybolovu (%, 2001)	hodnota	3,8	4,8	12,1	17,0	4,0	6,0
		pořadí	x	9 / 14	29 / 40	97 / 113	564 / 1063	652 / 1162
10	Zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví (%, 2001)	hodnota	43,9	40,1	36,2	30,5	25,9	26,6
		pořadí	x	6 / 14	10 / 40	14 / 113	50 / 1063	58 / 1162
11	Zaměstnanost ve službách (%, 2001)	hodnota	52,2	55,2	51,8	52,5	70,1	67,3
		pořadí	x	5 / 14	22 / 40	49 / 113	953 / 1063	997 / 1162
12	Míra nezaměstnanosti celkem, dle VŠPS (v %, 2003)	hodnota	13,0	7,8	18,0	14,5	8,1	9,1
		pořadí	x	2 / 14	17 / 40	54 / 123	159 / 991	210 / 1100
13	Míra nezaměstnanosti žen, dle VŠPS (v %, 2003)	hodnota	15,7	9,9	16,7	15,3	8,9	10,0
		pořadí	x	2 / 14	9 / 28	46 / 123	69 / 591	112 / 700
14	Míra nezaměstnanosti osob <25 let, dle VŠPS (v %, 2003)	hodnota	26,3	18,6	26,7	32,3	15,8	18,4
		pořadí	x	3 / 14	9 / 28	58 / 123	74 / 494	129 / 603
15	Ubytovací lůžka v hotelech na tis. obyvatel (2002)	hodnota	14,8	24,1	15,2	10,5	26,1	23,6
		pořadí	x	11 / 14	29 / 41	26 / 118	629 / 1105	644 / 1209

¹ regiony s chybějícími údaji:

2 regiony NUTS-3 ve Slezsku (ve všech ukazatelích výjma č. 1,7,15) nahrazeny hodnotou za vyšší územní celek NUTS-2 Slezsko

17 regionů NUTS-3 v Německu (u ukazatelů 8,13,14) nahrazeno 5 příslušnými vyššími jednotkami NUTS-2

regiony s odlišným časovým vymezením: všechny regiony u ukazatelů 2 a 3 (období 1997-99), všechny regiony u ukazatelů 12-14 (rok 2001) a regiony Německa u ukazatele 7 (rok 2001)

² významné regiony NUTS-3 s chybějícími údaji:

439 regionů Německa (ukazatele 8,13 a 14), 100 regionů Francie (ukazatel 14), 51 regionů Řecka (ukazatele 7-8 a 12-14), 40 regionů Nizozemska (ukaz. 9-11), 30 regionů Portugalska (ukaz. 2-4, 6-8 a 12-14), 4 regiony Estonska (ukaz.15) a 4 regiony Lotyšska (ukaz.1)

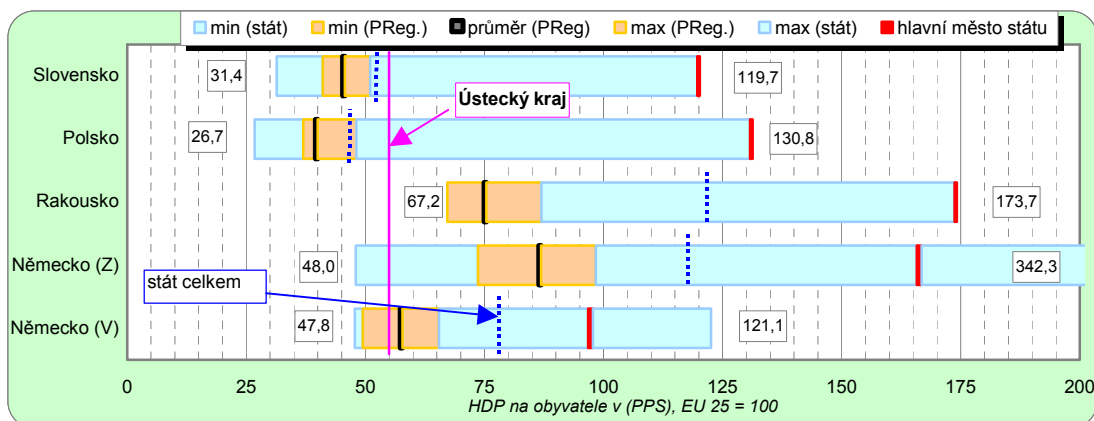
regiony s odlišným časovým vymezením: reg. Německa u ukazatelů 2 a 3 (1995-99) a u ukaz. 12 (rok 2001), V. Británie u ukaz. 7 a 12-14 (rok 2001), Portugal., Kypr a Lucemb. u ukaz. 9-11 (rok 2000), Slovensko-ukaz.15 (rok 2003), Lotyšsko -ukaz. 8 (rok 2002) a regiony Skotska u ukaz. 15 (rok 2000)

³ průměry z jednotlivých let vztažených na 1000 obyvatel středního stavu (celkový přírůstek je vyjádřen jako rozdíl středních stavů)⁴ migrační přírůstek je počítán jako rozdíl celkového a přirozeného přírůstku

Zdroj dat: DB Regio, Eurostat

Pozn. některé údaje za kraje a ČR se nemusí úplně shodovat (zejména z důvodu revizí) s údaji uvedenými v předchozí části kapitoly.

Účelem tabulky je podat základní obraz o postavení kraje v širším nadnárodním kontextu, ukazatele a časové období byly proto voleny především s ohledem na jejich dostupnost (za co nejvíce regionů v EU).

HDP v PPS na obyv. kraje, regionů sousedních zemí a příhraničních regionů (Preg)¹ v roce 2002¹ příhraniční regiony zahrnují všechny regiony NUTS-3 sousedící s ČR